

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE LIKAVKA NA ROKY 2016 – 2020

Verzia 1.4

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Likavka na roky 2016 – 2020, verzia 1.4

Názov:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) obce Likavka na roky 2016-2020, verzia 1.4
Územné vymedzenie:	Obec Likavka
Kód kat. územia:	832171
Územný plán obce schválený áno/nie:	áno
Dátum schválenia PHSR:	PHSR obce Likavka na obdobie 2016-2020, verzia 1.4 schválený uznesením Obecného zastupiteľstva v Likavke č. 339/2022-8 dňa 15.03.2022
Dátum platnosti:	do 31.12.2025
Verzia:	1.4
Dátum spracovania:	2022
Spracovateľ:	Obec Likavka

Preambula

Verzia 1.4 Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Obce Likavka na roky 2016 – 2020 je aktualizáciou Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) obce Likavka na roky 2016-2021, nakoľko akčný plán PHSR doposiaľ nebol naplnený a plánované aktivity neboli zrealizované.

Obsah

Úvod.....	5
Časť 1 - Analytická časť	6
Časť 1.A - Analýza vnútorného prostredia	6
Demografický potenciál	6
Ekonomický rozvoj	7
Samospráva.....	10
Vzdelávanie	12
Kultúra.....	12
Šport.....	13
Voľný čas	14
Sociálne služby	15
Bývanie.....	15
Zdravotníctvo	16
Životné prostredie.....	17
Dopravná infraštruktúra	19
Technická infraštruktúra	20
Informačná infraštruktúra.....	20
Matica vplyvu.....	21
Časť 1.B - Analýza vonkajšieho prostredia	23
STEEP analýza.....	23
Analýza konkurencie	24
Časť 1.C - Zhodnotenie súčasného stavu územia.....	25
Vízia a posúdenie súčasného stavu.....	25
Vízia obce Likavka	25
Analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození	25
Zhodnotenie hlavných disparít a faktorov rozvoja	27
Časť 2 - Strategická časť	29
Časť 3 – Programová časť.....	30
Súlad cieľov Programu rozvoja obce Likavka s cieľmi SR a Žilinského kraja	35
Časť 4 - REALIZAČNÁ ČASŤ	38

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Likavka na roky 2016 – 2020, verzia 1.4

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR.....	38
Komunikačná stratégia	38
Systém monitorovania a hodnotenia.....	39
Akčný plán na roky 2016 - 2017.....	40
Časť 5 - FINANČNÁ ČASŤ	42
Možnosti financovania.....	42
Indikatívny finančný plán	43
Prehľad plánu viaczdrojového financovania.....	43
Príloha 1	45
Ex-post hodnotenie realizácie PHSR za minulé obdobie.....	45
Príloha 2	57
Problémové analýzy obce	57

Úvod

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (skrátene PHSR alebo Program rozvoja obce) je strednodobý strategický dokument, ktorý určuje komplexnú predstavu o budúcnosti rozvoja obce. Bol spracovaný na základe zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z.z. Garantom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je obecná samospráva, užívateľmi programu sú všetci občania, podnikatelia, súčasné a budúce inštitúcie v obci.

Realizácia Programu rozvoja obce je podmienkou zlepšenia kvality života obyvateľov obce, ktorí tu nie sú postavení do pasívnej úlohy, ale ako partneri.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce sa tvoril v roku 2015. Na identifikovaní vízie, slabých a silných stránok, príležitostí a ohrození obce, posúdení vplyvu inštitúcií v obci, analýze konkurencie pracovala obecná skupina počas troch workshopov pod vedením spracovateľa PHSR – OZ Partnerstvo pre MAS Dolný Liptov. Výsledkom je programový dokument, ktorý sa opiera o potenciál obce, jej aktuálne potreby a možnosti.

Časť 1 - Analytická časť

Časť 1.A - Analýza vnútorného prostredia

Demografický potenciál

Počet obyvateľov obce bol v rokoch 2006 – 2014 pomerne stabilný, s nárastom do roku 2009 a následným poklesom. Počas celého obdobia bol v obci vysoký prirodzený úbytok, najmä v rokoch 2006 – 2009, v ďalších rokoch bol nižší. V rokoch 2006 – 2009 nastal vyšší prírastok prisťahovaním, v nasledujúcich rokoch je tento prírastok nízky (Tab. 1 – 4).

Tab. 1 Počet obyvateľov v rr. 2006 - 2014

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet obyv.	3041	3094	3107	3134	3124	3086	3045	3053	3045

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tab. 2 Prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva v rr. 2006 - 2014

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet živonarodených detí	21	30	26	36	34	26	32	24	25
Počet zomretých	107	121	132	110	71	66	80	42	38
Prirodzený prírastok/úbytok	-86	-91	-106	-74	-37	-40	-48	-18	-13

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tab. 3 Migrácia obyvateľstva - prírastok (úbytok) obyvateľstva v rr. 2006 - 2014

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Prisťahovaní	122	197	164	127	76	71	36	78	53
Vystáňovaní	40	53	45	26	49	54	29	52	47
Prírastok (úbytok) sťahov.	82	144	119	101	27	17	7	26	5

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tab. 4 Celkový prírastok (úbytok) obyvateľstva v rr. 2006 - 2014

Ukazov./rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Prirodzený prírastok	-86	-91	-106	-74	-37	-40	-48	-18	-13
Migrácia	82	144	119	101	27	17	7	26	5
Celkový prírastok	-4	53	13	27	-10	-23	-41	8	-8

Zdroj: Štatistický úrad SR

Ekonomický rozvoj

Zamestnanosť a podnikanie

Obec Likavka má výhodnú strategickú polohu, nakoľko je spojená s mestom Ružomberok riekou Váh. V katastri obce leží aj časť železničnej stanice Ružomberok a autobusovej stanice, čo občanom zabezpečuje pravidelné spoje do práce aj do vzdialenejších miest. V katastri obce sídli aj množstvo väčších či menších podnikov, ktoré zamestnávajú ľudí z obce i jej okolia. Obec je tiež turisticky atraktívna a tak má potenciál rozvoja v cestovnom ruchu.

Stav podnikateľských subjektov je nestabilný, pretože v priebehu roka vznikajú a zanikajú.

Dôležitým subjektom je Poľnohospodárske družstvo (PD) Likavka. Areál PD Likavka je situovaný v severozápadnej časti zastavaného územia obce. PD Likavka tvoria tri hospodárske dvory: Likavka, Martinček a Komjatná. Družstvo sa venuje pestovaniu krmovín, chovu dobytka a výrobe mlieka.

Liptovské ovčiarske družstvo sa venuje chovu oviec. V regióne fungujú štyria samostatne hospodáriaci roľníci, ktorí sa venujú chovu hovädzieho dobytka, oviec a ošípaných.

Pre ďalší rozvoj poľnohospodárskej výroby je nevyhnutné dobudovať komplexnú technickú vybavenosť obce a prepojiť ju na výrobu vlastných produktov, o ktoré by bol záujem v rámci rozširujúceho sa cestovného ruchu (výroba syrov, perníkov, konzervovanie lesných plodov, rozvoj rekreácie a agroturistiky).

Najvýznamnejšie podniky:

- SAD LIORBUS, a.s. – administratívna budova,
- Laboratórium klinickej biochémie a hematológie, Laboratórium klinickej mikrobiológie spoločnosti Alpha medical, s. r. o.,
- Poľnohospodárske družstvo Likavka,
- Liptovské ovčiarske družstvo,
- Spolumajitelia bývalého Urbáru – pozemkové spoločenstvo,
- HVD Engineering, s.r.o. – drevovýroba,
- Grenstave, a.s. - stavebná výroba, predaj stavebného a vodoinštalačného materiálu,
- Predajňa CBA Verex, a. s.,
- Predajňa COOP Jednota, s. d.,
- Hospodársky dvor spoločnosti Doprastav, a. s.,
- Koliba Likava,
- LIKAVA - centrum sociálnych služieb,
- ZPS a DSS Senires, n.o.,
- Hotel Vila Gross,
- GreMi KLIMA, s.r.o.,
- Liptovské pekárne a cukrárne Včela LIPPEK,
- Farby-laky INEP,

- Klinika SPINN – magnetická rezonancia a špecializované ambulancie,
- reštauračné, pohostinské a ubytovacie zariadenia,
- živnostníci, ktorí prevádzkujú rôzne druhy služieb.

Tab. 5 Právnické osoby pôsobiace v obci a v okrese Ružomberok

Názov územia	Organizácie zamerané na tvorbu zisku							Neziskové organizácie spolu
	spolu	z toho						
		akciové spoločnosti	spoločnosti s ručením obmedz.	družstvá	štátne podniky	obecné podniky	ostat. ziskovo orient. jednotky	
Okres Ružomberok	1 058	45	937	16	-	x	38	528
Likavka	45	1	38	2	-	x	3	21

Zdroj: Štatistický úrad SR (MOŠ 2012)

Tab. 6 Fyzické osoby pôsobiace v obci a v okrese Ružomberok

Názov územia	Fyzické osoby spolu	v tom		
		živnostníci	slobodné povolania	súkromne hospodáriaci roľníci
Okres Ružomberok	3 926			
Likavka	187	174	11	2

Zdroj: Štatistický úrad SR (MOŠ 2012)

Trend vzniku a zániku organizácií od roku 1990

<http://naseobce.sk/mesta-a-obce/2597-likavka/firmy-a-organizacie>

Počet všetkých organizácií: 618.

Počet aktívnych organizácií: 351.

Tab. 7 Podniky v obci podľa veľkostnej štruktúry zamestnancov

Veľkosť podniku podľa počtu zamestnancov	Počet k 31.12.2005	Počet k 31.12.2014
0-19	2	1
20-49	3	6
50-249	1	1
250 a viac	-	-
nezistený	-	-

Zdroj: Štatistický úrad SR

Nezamestnanosť

Počet nezamestnaných od roku 2011 narástol. Vrchol dosiahol v roku 2012 (190 evidovaných uchádzačov o zamestnanie), potom do roku 2014 nastal pokles. V roku 2014 je však stále v obci väčší počet nezamestnaných (175) ako v roku 2011 (157).

Tab. 8 Evidovaní uchádzači o zamestnanie v rr. 2011 - 2014

Rok	2011	2012	2013	2014
Muži	77	111	100	94
Ženy	80	79	78	81
Spolu	157	190	178	175

Zdroj: Štatistický úrad SR

Vyššiu zamestnanosť v obci a jej ďalší rozvoj môže zabezpečiť zriaďovanie malých výrobných prevádzok na spracovanie domácich surovín, najmä dreva a poľnohospodárskych produktov. Prispieť môže oživenie výroby na báze tradičných remesiel a rozšírenie produktov cestovného

ruchu. Pri zriaďovaní väčších výrobných prevádzok je potrebné počítať s vyčlenením plôch mimo zastavaného územia obce.

Samospráva

Obecné zastupiteľstvo

Starosta obce: Ing. Marián Javorka.

Zástupca starostu obce: Ing. Michal Švento.

Poslanci (9): Miroslav Brtko, Mgr. Peter Brtko, MVDr. Vladimír Hatala, Ing. Edita Homolová, Daniel Krížo, Marián Mliečko, Mária Mravcová, Ing. Daniela Pongráczová, Ing. Michal Švento.

Komisie Obecného zastupiteľstva:

- predseda/členovia komisie na prešetrovanie sťažností: Ing. Michal Švento/Daniel Krížo, MVDr. Vladimír Hatala,
- predseda/členovia komisie životného prostredia a výstavby: Miroslav Brtko /Daniel Krížo, Ing. arch. Iveta Hatalová, Ing. Vladimír Konfál, Ing. Radoslav Matejka,
- predseda/členovia finančnej komisie: Ing. Michal Švento/Ing. Daniela Pongráczová, Ing. Jana Birtusová, Ing. Anna Strnátková, Mgr. Milan Pudiš,
- predseda /členovia kultúrno-školskej a športovej komisie: Mgr. Peter Brtko/Mária Mravcová, Jolana Magová, Roman Raksa, Marián Maroš, Martin Šefar, Jaroslava Hricišinová,
- predseda/členovia komisie na ochranu verejného poriadku: MVDr. Vladimír Hatala/Marián Mliečko, JUDr. Miroslav Brtko, Mgr. Peter Mastiš, Michal Buc,
- predsedníčka/členovia sociálno-zdravotnej komisie: Ing. Edita Homolová/Mária Mravcová, Mgr. Peter Rázga, Mgr. Irena Marošová,
- predseda/členovia komisie na ochranu verejného záujmu: Mgr. Peter Brtko/Ing. Edita Homolová, Miroslav Brtko..

Hlavná kontrolórka: Mgr. Janka Pavlíková.

Počet pracovníkov úradu: 7.

Organizácie zriadené samosprávou:

- Turisticko-informačná kancelária Likavka,
- Základná škola s materskou školou Likavka,
- Obecný hasičský zbor Likavka

Obec hospodárila v rokoch 2013-2014 s kladným hospodárskym výsledkom a to isté očakáva aj v rokoch 2015-2017. V rokoch 2013-2014 bol podiel kapitálových výdavkov na celkových výdavkoch 2,4, - 2,5%.

Tab. 9 Obecný rozpočet v rr. 2013 - 2017

Roky:	2013	2014	2015 plán	2016 plán	2017 plán
Príjmy	1 405 812	1 330 135	1 263 962	1 229 525	1 227 175
Výdavky	1 274 039	1 307 172	1 232 253	1 207 353	1 205 353
- z toho: kapitálové výdavky	31 109	32 714	-	-	-
Podiel kapitálových výdavkov na celkových výdavkoch v %	2,4	2,5	-	-	-

Podané žiadosti o dotácie, granty a nenávratné finančné prostriedky:

- žiadosti o čerpanie zo štrukturálnych fondov EÚ - 3,
- žiadosti vrátane grantových schém nadácií, firiem, dotácií z ministerstiev – cca 50.

Počet realizovaných projektov za posledných 5 rokov:

- z eurofondov - projekty v sume 1 266 425,77 €,
- malé granty . cca 100 000 €.

Obci bol schválený nenávratný finančný príspevok z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja – Program cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2007-2013 v sume takmer 60 tisíc eur. Vybudovali sme z neho Turisticko-informačnú kanceláriu Likavka, vydali monografiu obce, inštalovali informačné tabule v obci a realizovali viacero slovensko-poľských podujatí (folklórne stretnutie, medzinárodná súťaž hasičov, turistický workshop).

Obci bol schválený nenávratný finančný príspevok z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja – Operačný program zdravotníctvo vo výške cca 1 200 000 €, ktoré boli určené na realizáciu projektu Stavbné úpravy a zateplenie zdravotného strediska Likavka, kde sa uskutočnila úplná rekonštrukcia dvoch budov strediska (5 ambulancií) a jeho zdravotníckeho vybavenia.

Partnerské obce: Slatiňany v ČR, Bodonoš v Rumunsku a Wilkowice v Poľsku. Spolupráca sa týka kultúrnych, športových a spoločenských podujatí, rozvoja turizmu a rekreácie, výmeny skúseností a poznatkov.

Občianske združenia:

- "Aktívni seniori" občianske združenie pri DD a DSS pre dospelých,
- DEDINSKÁ FOLKLÓRNA SKUPINA LIKAVA,
- KLUB PRIATEĽOV ZDRAVOTNE POSTIHNUTÝCH - Likavka, o.z.,
- Klub slovenských turistov a lyžiarov TOM Likavka,
- METENICI LIKAVKA,
- Občianske združenie Florián,
- OBECNÝ ŠPORTOVÝ KLUB LIKAVKA,
- Slobodné šermiarske bratstvo RATMÍR,
- Združenie na záchranu Likavského hradu - HORTUS DE LIKAVA.

Vzdelávanie

Základná škola s materskou školou Likavka – budovy potrebujú zateplenie, celkovú rekonštrukciu, rekonštrukciu kotolne, rekonštrukciu telocvične a vonkajšieho ihriska. V škole je zabezpečené aj poradenstvo (výchovný poradca) pre žiakov aj rodičov.

V škole funguje školský klub detí a školská jedáleň. Škola vydáva školský časopis Slniečnica. V areáli ZŠ je Zelená oáza - oddychová zóna s bylinnou špirálou, ktorá slúži deťom jednak na oddych, ale i na vyučovanie environmentalistiky pod holým nebom.

Počet detí v materskej škole sa v rokoch 2005 – 2011 znižoval (o 15 detí), v ďalších troch rokoch sa zvýšil o 27 detí.

Tab. 10 Počet detí v materskej škole v rr. 2005 - 2014

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet žiakov	73	74	75	65	63	61	58	68	77	85

Zdroj: Štatistický úrad SR

Počet žiakov v základnej škole sa po roku 2005 postupne znižoval, v roku 2014 navštevovalo školu o 53 žiakov menej.

Tab. 11 Počet žiakov v základnej škole (roč. 1.-9.) v rr. 2005 - 2014

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet žiakov	297	293	279	284	270	270	279	260	261	246

Zdroj: Štatistický úrad SR

Kultúra

Kultúrne zariadenia v obci:

- kultúrny dom – vyhovujúci,
- Kultúrne stredisko – v budove kultúrneho domu - usporadúva pravidelné kultúrne podujatia v obci,
- knižnica – vyhovujúca.

Záujmové združenia, skupiny a jednotlivci pôsobiaci v kultúre:

- Ľudová hudba Hudbička z Likavky – zloženie mladých ľudí, ktorí sa venujú ľudovej hudbe a folklóru, hra na nástroje: husle, akordeón, kontrabas, kontra,
- Folklórna skupina Likava, má 35 členov a funguje viac ako 50 rokov,
- Ochotnícke divadlo v Likavke s vyše 95 ročnou tradíciou,
- JUDr. Miroslav Brtko – aktívny fotograf, ktorý mapuje život a dianie v obci.

Obec vydala v roku 2014 monografiu obce Likavka. Je dielom širšieho autorského kolektívu, na jej finálnej podobe sa pracovalo niekoľko rokov. Kniha je plnofarebná s pevnou väzbou, tlačená na kvalitnom kriedovom papieri.

Kultúrne podujatia organizované obcou – priemerne 20/rok, dominuje im detský folklórny festival – najvýznamnejšie podujatie svojho druhu na Slovensku.

Tab. 12 Prehľad najvýznamnejších pravidelných kultúrnych podujatí v obci

Názov kultúrneho podujatia	Organizátor	Mesiac
Obecný ples	Obec	Január
Reprezentačný divadelný ples	ZDOS Likavka	Január
Uvítanie detí	Obec	Február
Detský folklórny festival Likavka	Obec, Liptovské kultúrne stredisko, Národné osvetové centrum	Máj
Sadenie mája	Obec, DHZ obce Likavka	Máj
Deň matiek	Obec	Máj
Deň detí	Obec	Jún
Jarmok ľudových remesiel	Obec	Jún
Rozlúčka s letom	Obec	August
Mesiac úcty k starším	Obec	Október
Mikuláš	Obec	December
Vianočné trhy	Obec	December
Divadelné predstavenia	ZDOS Likavka	Celoročne

Kultúrne pamiatky:

- Národná kultúrna pamiatka - Hrad Likava, 1315, sprístupnená ruina hradu,
- Národná kultúrna pamiatka - Pamätník popravených antifašistov, 1961, dobrý stav,
- Národná kultúrna pamiatka - Soľný úrad so sklodom, 19 st., technická pamiatka - bez využitia, vyhovujúci stav,
- Kostol sv. Juraja, 19 st., dobrý stav,
- Kultúrna pamiatka obce Likavka – jablň na ulici D. Kráľovskej zasadená v roku 1888 prvým likavským farárom vdp. Štefanom Janovčíkom pri príležitosti postavenia a vysvätenia rímskokatolíckeho kostola sv. Juraja v Likavke.

Šport

Športové zariadenia v obci:

- športové ihrisko po hradom Likava – súkromné ihrisko (futbal, tenis),
- športový areál so športoviskami pre: futbal, plážový volejbal, asfaltový ovál na kolieskové korčule, tenisové kurty, plocha pre klzisko, hokejbalové ihrisko – stav vyhovujúci, v prevádzkovej budove je priestor pre stolný tenis a šatne,
- školské ihrisko a telocvičňa v školskom areáli - stav dobrý,

- škvárové futbalové ihrisko – stav nevyhovujúci – možná úprava na park a detské ihrisko, ktoré chce obec dobudovať,
- v novembri 2015 vybudované multifunkčné ihrisko s umelou trávou a osvetlením na futbal a volejbal.

Obec chce vybudovať: fitnesscentrum, cyklochodníky, posilňovňu, prípadne minigolf, basketbalové, volejbalové ihrisko. Bolo by vhodné rozšíriť športový komplex o ubytovacie kapacity.

Združenia v pôsobiaci v športe:

- OZ Meteníci Likavka – športové združenie – zabezpečuje tréningy v hale Koniareň v Ružomberku pre chlapcov, dievčatá aj mužov vo florbale, zúčastňujú sa rôznych zápasov v meste Ružomberok, a v iných mestách,
- Klub slovenských turistov,
- OŠK Likavka zastrešuje:
  - lodno-modelársky oddiel,
  - stolnotenisový oddiel,
  - futbalový oddiel,
  - cykloturistický oddiel,
  - hokejbalový oddiel,
  - oddiel vzpierania.

Dobrovoľný hasičský zbor má 75 členov. Je dobre technicky vybavený.

Športové podujatia organizované obcou – 15 za rok - rôzne pravidelné športové turnaje a zápasy.

Tab. 13 Prehľad najvýznamnejších pravidelných športových podujatí v obci

Názov športového podujatia	Organizátor	Mesiac
Zimné sústredenie mladých hasičov	DHZ Likavka	Marec
Turnaj vo vybíjanej	ZŠ Likavka	Marec
Futbalový turnaj	ZŠ Likavka	Marec
Beh oslobodenia	Obec Likavka, KSTL TOM	Apríl
Memoriál vdp. Kornela Brtku vo futbale	Obec Likavka	Júl
Memoriál Štefana Rišu	DHZ Likavka	August
Cykloturistický zraz Okolo Liptova	Klub nadšencov amatérskej cyklistiky	August
Hasičský viacboj	DHZ Likavka	Október

Voľný čas

Pod Čebraťom sa nachádza záhradkárská osada, ktorá slúži najmä obyvateľom Ružomberka na pestovanie zeleniny alebo ovocia.

Hrad Likava – významná turistická atrakcia.

Združenie Hortus de Likava – združenie na záchranu Likavského hradu, ktoré sa stará o poriadok prostredia a organizuje napr. zbieranie odpadkov v prírode.

Náučný chodník na úpätí vrchu Čebrať.

Sociálne služby

Obec poskytuje službu výdaj a rozvoz stravy, najmä starším občanom.

V obci sa nachádza Centrum sociálnych služieb LIKAVA s kapacitou cca 250 lôžok, ktorého zriaďovateľom je Žilinský samosprávny kraj a ktoré zabezpečuje:

- Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb,
- podporné služby: jedáleň a odľahčovacia služba (najviac 30 dní poskytovaná osobe, ktorá opatruje osobu s ťažkým zdravotným postihnutím).

Budova Centra sociálnych služieb Likava je vo vyhovujúcom stave, zrekonštruovaná, zateplená.

V obci sa nachádza aj Súkromné zariadenie SENIRES n.o. – Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb. Poskytuje sociálne služby prostredníctvom zariadenia pre seniorov a domova sociálnych služieb a pôsobí v sociálnej oblasti od januára 2013.

Bývanie

Obec Likavka mala v roku 2001 celkom 2915 obyvateľov, 867 domov a 814 bytov. Za 10 rokov sa rozrástla - v roku 2011 mala 3108 obyvateľov, 1118 domov a 888 bytov.

Obec by chcela zrekonštruovať polyfunkčný dom - bývalú reštauráciu s ubytovaním, s predajňami a skladovými priestormi pri kultúrnom dome na nájomné byty, resp. vybudovať bytový dom s nájomnými bytmi v zastavanom území obce.

Obec sa podieľala na vytvorení podmienok na individuálnu bytovú výstavbu v časti Pod hradom a v lokalite bývalej tzv. hárešťaanskej záhrady. K dispozícii sú stavebné pozemky k individuálnej výstavbe rodinných domov. Predmetom predaja sú pozemky, na ktorých obec vlastní prístupovú komunikáciu s verejným osvetlením a mestským rozhlasom. Investor spoločne s dodávateľmi inžinierskych sietí vybudoval kompletnú infraštruktúru (vodovod, splašková kanalizácia, elektrina, plyn, káblová televízia a internet).

Obec pripravuje pozemky aj na individuálnu výstavbu rodinných domov v časti Strážnik.

Väčšina bytového fondu v obci bola postavená pred rokom 1980 (Tab. 14).

Tab. 14 Bytový fond podľa veku budovy v obci

Bytový fond podľa veku budovy v Likavke (počet bytov)		
Obdobie výstavby	Byty podľa typu budovy spolu	%
Do 1919	83	8,89
1920-1945	192	20,54
1946-1970	324	34,66
1971-1980	114	12,19
1981-1990	45	4,81
1991-2001	19	2,03
2002-2015	34	3,63
Nezistené	122	13,05
Spolu	933	100%

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov – Štatistický úrad SR

V obci je 108 neobývaných bytov, čo tvorí 11,6 % celkového počtu bytov.

Tab. 15 Obývanosť bytov v obci

Obývanosť bytov (Spolu)	Obývané byty	Neobývané byty	Nezistené
933	825	108	0

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov – Štatistický úrad SR

Tab. 16 Prehľad o zariadeniach občianskej vybavenosti v obci

Zariadenia občianskej vybavenosti	Áno/Nie
Predajne potravinárskeho tovaru	Áno
Predajne zmiešaného tovaru	Áno
Predajne nepotravinárskeho tovaru	Áno
Strediská služieb	Áno
Pohostinské odbytové stredisko	Áno
Hotel, penzión	Áno
Knižnica	Áno
Bankomat	Áno
Kostoly	Áno
Pošta	Áno
Domy smútku	Áno
Cintorín, urnové háje, rozptylové lúčky	Áno

Zdroj: Obecný úrad

Dom smútku – je potrebné zateplenie.

Zdravotníctvo

Zdravotnícke služby poskytuje v obci Likavka zriadené zdravotné stredisko, ktoré slúži aj pre 3 spádové obce Valaská Dubová, Martinček a Komjatná. V zdravotnom stredisku sú v prevádzke 2

privátne ambulancie pre dospelých, 2 privátne zubné ambulancie, 1 privátna ambulancia pre deti a dorast. Občanom poskytuje služby jedna lekáreň.

V obci pôsobia aj zdravotnícke zariadenia:

- ALPHA MEDICAL – centrálné laboratórium,
- Karadent – zubná technika,
- súkromná klinika SPINN (magnetická rezonancia, ortopedická ambulancia, sonografická ambulancia, neurologická ambulancia)
- súkromná Detská psychiatrická ambulancia.

Tab. 17 Počet ambulancií v obci

Ambulancie	Počet zariadení
Liečebne, domy ošet.starost., hospice, zar.biomed.výskumu	0
Lekárne a výdajne liekov	1
Samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých	2
Samostatné ambulancie praktického lekára pre deti	1
Samostatné ambulancie praktického lekára stomatológa	2
Samostatné ambulancie praktického lekára gynekológa	0
Samostatné ambulancie lekára špecialistu	2
Rýchla zdravotnícka pomoc	0

Zdroj: Štatistický úrad SR

Životné prostredie

Klíma

Podľa Atlasu podnebia (Konček, 1958) sa územie katastra nachádza v nasledovných klimatických oblastiach:

- B6 – oblasť mierne teplá, podoblasť vlhká, okrsok mierne teplý, s miernou zimou, s januárovou teplotou nad -3°C,
- C1 – oblasť chladná, okrsok mierne chladný, s júlovou teplotou 12 až 15 st. C,
- C2 – oblasť chladná, okrsok chladný, horský, s júlovou teplotou 10 až 12 st. C.

Klimaticko-geografickým typom územia je typ s kotlinovou mierne suchou až vlhkou klímou s veľkou inverziou teplôt. Dlhodobá priemerná ročná teplota v stanici Ružomberok, ktorá je najbližšie k obci je 7,0 st. C, priemerná oblačnosť je 65%, priemerný počet jasných dní je 34,8 v roku a 134,7 je zamračených dní. Hmla býva 43,5 dní. Priemerný ročný úhrn zrážok je 711 mm. Priemerný počet dní so snehovou prikrývkou je 68,1.

Komunálny odpad

V obci sa triedia zložky komunálneho odpadu. V roku 2012 - 2014 rástlo najmä množstvo vytriedeného papiera, textilu a stavebného odpadu.

Odpad sa triedi a ukladá do zberných nádob: sklo, papier, plast. Na zbernom dvore sa triedi: škodlivý odpad, elektroodpad, drobný stavebný odpad, bioodpad.

Tab. 18 Množstvo vytriedených zložiek v rr. 2012 – 2014 v tonách

Roky:	2012	2013	2014
Komunálny odpad	636,46	593,54	609,39
Objemový odpad	16,65	4,74	0
Stavebný odpad	32,14	99,76	138,33
Sklo	41	55,53	52,1
Papier	88,49	135,9	111,76
Plasty	17,54	19,64	15,35
Textil	1,2	5,1	3
Kovy	5,64	8,99	0,69

Počet likvidovaných čiernych skládok ročne, za posledných 5 rokov: cca 5.

Likavka zriadila v areáli strediska služieb zberný dvor, na ktorom sa ukladajú najmä drobné stavebné odpady a nebezpečné odpady.

Obec je členom Združenia obcí separovaného zberu Liptovské Sliache. Činnosťou v združení prostredníctvom grantov a prostriedkov vlastného rozpočtu vybudovala obec Likavka sieť malých zberných miest – ostrovčekov, v ktorých sú umiestnené kontajnery na triedené zložky odpadu. Neestetický vzhľad popri miestnych komunikáciách voľne postavených kontajnerov a v tejto súvislosti problematická manipulácia s nimi viedli vedenie obce k myšlienke revitalizácie týchto ostrovčekov. V roku 2014 preto zamestnanci obce vytvorili na štyroch najfrekventovanejších miestach plochy spevnené štrkovým lôžkom, ohraničené záhonovými obrubníkmi a vyložené zámkovou dlažbou.

Obec Likavka vydala informačný leták k separovaniu odpadu, čím chce zefektívniť triedenie odpadu.

Počet a rozloha parkov a parčíkov v obci: park pred OcÚ, za kostolom, areál školského dvora, futbalového ihriska a zelené plochy na miestnom cintoríne, spolu rozloha cca 4,5 ha. Obec má vypracovaný dokument – Revitalizácia zelene v obci Likavka z r. 2010.

Tab. 19 Pozemky v obci

Druh pozemku	Výmera m ²
Poľnohospodárska pôda	6 573 451
Orná pôda	1 832 440
Chmeľnica	0
Vinica	0
Záhrada	315 474
Ovocný sad	0
Trvalý trávnatý porast	4 425 537

Nepoľnohospodárska pôda	11 688 033
Lesný pozemok	10 050 854
Vodná plocha	138 449
Zastavaná plocha a nádvorie	938 620
Ostatná plocha	560 110
Celková výmera	18 261 484

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov – Štatistický úrad SR

Dopravná infraštruktúra

Cestná doprava:

Hlavná komunikácia, ktorá prechádza obcou Likavka, je štátna cesta I. triedy I/59 (E77) s medzinárodným významom spájajúca Poľsko a SR. Stav tejto spojnice nie je kvalitný. Obec je na svojich susedov napojená cestou III/2229 Likavka - Martinček a cestou III/2213 Likavka – Lisková a cestou III/2228 prepájajúca cesty I/59 a I/18 popri autobusovej stanici Ružomberok. Tieto komunikácie sú v správe Správy ciest Žilinského samosprávneho kraja a ich povrchová úprava je viac-menej vyhovujúca.

V správe obce je sieť miestnych komunikácií v dĺžke 7,3 km (všetky bezprašné). Obec Likavka spravuje aj 9 betónových mostov a 8 lávok pre peších.

Rekonštrukcia miestnej cestnej siete, výstavba a rekonštrukcia chodníkov v celej sieti, nové dopravné značenie, nové autobusové zastávky môžu podstatne zmeniť kvalitu dopravnej infraštruktúry ako celku a tým zvýšiť štandard bývania a kvalitu života obyvateľov obce.

Pripravovaná diaľnica D1 odľahčí terajšiu vyťaženú dopravnú situáciu.

Železničná doprava

V súčasnosti sa realizuje modernizácia železničnej trate č. 180 v úseku Žilina – hranica Žilinského a Prešovského kraja.

V katastri obce leží časť železničnej stanice Ružomberok, odkiaľ môžu občania cestovať osobnými aj rýchlikovými spojmi.

Cyklistická doprava – cyklochodníky v obci nie sú.

Pešia doprava

Obec spravuje chodníky v dĺžke 1,7 km, potrebuje dobudovať chodník vedúci od cesty I/59 ku škole (140 m) a rekonštruovať chodníky pri ceste I/59 od mosta ponad železničnú trať po domov dôchodcov (cca 80 m po oboch stranách) a na ulici Železničnej v dĺžke cca 120 m.

Technická infraštruktúra

Pitnou vodou je obec zásobovaná z vodného zdroja „Kramariská“ (9 prameňov) a z „Predného Choča“ (2 pramene). Voda je akumulovaná vo vodojeme 2 x 500 m³, umiestneného nad obcou. Väčšina domov v obci je zásobovaná gravitačne. Vodou z vodojemu dotuje obec Likavka aj časť mesta Ružomberok - Rybárpole (v prípade potreby).

Kanalizácia je v obci vybudovaná – obec Likavka má vybudovanú verejnú stokovú sieť jednotnej sústavy s odľahčením dažďových vôd do toku Váhu a prepojením odľahčených splaškových vôd zhybkou pod Váhom do mestskej stokovej siete Ružomberok. Čistenie odpadových vôd je realizované v ČOV mesta Ružomberok s dostatočnou kapacitou.

Obec má rozvodnú sieť plynu. Plynofikácia je realizovaná na 98%. Objekty spravované obcou – budova obecného úradu, kultúrneho domu, strediska služieb, požiarna zbrojnica sú vykurované plynom. Budovy Základnej školy s materskou školou sú vykurované plynom a pilinami. Plynofikácia bola ukončená v roku 2001. Pre všetkých potencionálnych odberateľov plynu sú vytvorené dobré podmienky.

V obci sú rôzne typy zásobovania teplom:

- ústredné kúrenie lokálne - pevné palivo, plyn, elektrické kúrenie,
- etážové kúrenie - pevné palivo, plyn,
- kachľové kúrenie - pevné palivo, elektrické, plynové.

Obec je komplexne elektrifikovaná a zásobovaná elektrickou energiou prostredníctvom 18 trafostaníc.

Všetky ulice obce sú osvetlené verejným osvetlením, viac ako polovica svietidiel je zastaralá a morálne opotrebovaná (vysoká spotreba, častá poruchovosť).

V obci boli na prelome rokov 2011 a 2012 v rámci Druhého protipovodňového plánu realizované vodozádržné opatrenia na potoku Choča s prítokom tzv. Suchým potokom (prehrádzky, zapletané prútové zdrže atď.) v lokalite Kramariská a formou vyhĺbenia zadržiacích garád v dĺžke cca 500 m na úpäť poľnohospodársky využívaných plôch v lokalite Žabovo.

Informačná infraštruktúra

Pošta

V obci je zriadená prevádzka Slovenskej pošty s dvoma priehradkami, ktorá v súčasnosti postačuje pre potreby miestneho obyvateľstva. Nevyhovujú otváracie hodiny, najmä pre občanov pracujúcich mimo obce, ktorí prichádzajú v neskorších denných hodinách domov.

Miestny rozhlas

Miestny rozhlas funguje na princípe ústredňa a drôtové rozvody. Systém bol vybudovaný v 50-tych rokoch a v dnešnej dobe už nevyhovuje. Bude potrebná jeho rekonštrukcia a rozšírenie do periférnych oblastí obce a do nových lokalít pripravovaných na individuálnu bytovú výstavbu.

Telekomunikácia a televízny signál

V obci je zabezpečená káblová televízia aj internet. Televízny príjem je zabezpečený vykryvačom Mních. Niekoľko obyvateľov má vlastné satelitné prijímače.

Mobilná sieť

Je pokrytá operátormi Orange, O2 Telefónica a T-Mobile.

Informačné médiá

Informačné tabule prinášajú informácie o dôležitých orientačných bodoch v obci a o možnostiach aktívneho trávenia voľného času, tiež sú v nich umiestnené mapy katastra obce a turistické mapy.

Novinkou je turisticko-informačná kancelária (TIK), ktorá bola otvorená v roku 2014. Je to drevostavba o výmere 25 m². Tvorí ju miestnosť vybavená vkusným nábytkom, policami a vitrínami s umiestnenými propagačnými materiálmi a umeleckými dielami. Exteriér tejto stavby dopĺňa dláždená plocha na umiestnenie prístreškov na oddych a relax a informačná tabuľa s podsvietením. Stavba Turistickej informačnej kancelárie, jej zariadenia, informačné a pamätne tabule boli realizované zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Poľská republika – Slovenská republika 2007 -2013.

Obec vydáva obecné noviny – občasník Likavan. Vychádza 4-krát ročne v náklade 900 kusov.

Matica vplyvu

Maticu vplyvu spracovala pracovná skupina obce na 3. workshope. Matica vplyvu rozdeľuje inštitúcie v obci podľa ich vplyvu a právomocí vo vzťahu k realizácii PHSR. Inštitúcie, ktoré majú vysokú mieru právomocí alebo vplyvu, by sa pri realizácii PHSR mali stať partnermi, alebo samotnými realizátormi jednotlivých aktivít. Výsledky získané v tejto matici sú zohľadnené pri akčnom plánovaní.

Tab. 20 Matica vplyvu inštitúcií na realizáciu PHSR

		Miera právomocí	
		Vysoká	Nízka
	Vysoká	Obec VÚC Žilina - ŽSK SSC, SC ŽSK SVP	ZŠ a MŠ Pekáreň Alphamedical DHZ Remiklima

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Likavka na roky 2016 – 2020, verzia 1.4

Miera vplyvu		ŠP Lesy SR Štátna správa	Športové kluby Cirkev RDOS Folklórna skupina Likava PD Likavka Urbariát Likavka
	Nízka	Mesto Ružomberok Lisková, Valaská Dubová, Martinček	ZUŠ Jánoš ZUŠ Ľ. Fullu Občianski aktivisti

Časť 1.B - Analýza vonkajšieho prostredia

STEEP analýza

Súčasťou analýzy vonkajšieho prostredia je tzv. analýza STEEP faktorov, ktorá sleduje vplyv faktorov v sociálnej, technologickej, ekonomickej, environmentálnej a politickej oblasti. Sú to faktory, ktoré pôsobia na širšej ako obecnej úrovni, pričom majú vplyv na ďalší rozvoj obce. Súhrn vonkajších faktorov v metodike STEEP analýzy uvádza nasledujúca tabuľka.

Tab. 21 STEEP analýza - vplyv sociálnych, technologických, ekonomických, ekologických a politických faktorov vonkajšieho prostredia na rozvoj obce

SOCIÁLNO-KULTÚRNE	TECHNOLOGICKÉ	EKONOMICKÉ	ENVIROMENTÁLNE	POLITICKO-PRÁVNE
Starnutie populácie	Rýchly vývoj techniky a technológií	Dopady ekonomickej krízy	Priemysel je zdrojom znečistenia životného prostredia v celosvetovom meradle	Európske štrukturálne fondy na roky 2014-2020
Migrácia obyvateľov za štúdiom a prácou do zahraničia	Zlepšuje sa prístup k informáciám, komunikačné možnosti medzi ľuďmi a inštitúciami sa menia, rozvíja sa spolupráca na diaľku	Zmena podielu na výnose dane z príjmov fyzických osôb na 68,5 % pre samosprávy s prognózou na úroveň 70,3 %	Zmena klímy - celkové oteplenie, extrémne zrážky, veterné smršte, extrémne teplé letné obdobia	Zhoršovanie podnikateľského prostredia v SR
Rýchle životné tempo, viac stresu	Deti a mládež častejšie trávia voľný čas pri počítači ako pri hrách s vrstovníkmi	Medziročný nárast HDP na 1 obyvateľa	Narastá environmentálne povedomie občanov	Vymožitelnosť práva – nedôvera občanov a podnikateľov
Uzatváranie sa do seba, do svojich rodín a domovov	Technika umožňuje nové možnosti prezentácie a marketingu	Priaznivý vývoj referenčných úrokových sadzieb Euribor		Nárast štátnej byrokracie
Pasívne trávenie voľného času v niektorých rodinách	Narastá individuálne zabezpečenie ciest do zahraničia pomocou internetu	Počet návštevníkov Slovenska sa znižuje .		Najvyššiu dôveru medzi občanmi majú spomedzi inštitúcií mimovládne organizácie (40 % občanov)

Rozvoj komunitných aktivít a účasti občanov na verejnom živote	Nárast využívania sociálnych sietí			Štátna sociálna politika pre sociálne ohrozené skupiny
	Technológie poskytujú možnosť šetrenia prírodnými zdrojmi			

Zdroj: Vlastné spracovanie

Analýza konkurencie

Obecná pracovná skupina na 3. workshope hľadala konkurenčné výhody a nevýhody svojej obce v troch oblastiach: rast počtu obyvateľov a ich spokojnosť so životom v obci, rast počtu turistov a ponuka obce pre cestovný ruch, rast zamestnanosti a podnikania v obci. Zároveň vytypovala pre jednotlivé charakteristiky konkurenčné obce v Dolnom Liptove.

1. oblasť - rast počtu obyvateľov a ich spokojnosť

Konkurenčné výhody (konkurenčné obce):

- udržiavaný počet obyvateľstva (L.Revúce),
- dobré kultúrne a športové vyžitie (Martinček),
- životné prostredie (Lisková),
- športový areál (Martinček).

Konkurenčné nevýhody (konkurenčné obce):

- nízka úroveň IBV (L. Štiavnica),
- nedostatok nájomných bytov (Ivachnová, Bešeňová).

2. oblasť - rast počtu turistov a ponuka pre cestovný ruch

Konkurenčné výhody (konkurenčné obce):

- obec má TIK (okrem nemá mesta žiadna obec),
- náučný chodník (nemá napr. Martinček),
- hrad Likava (má ako jediná obec na dolnom Liptove),
- turistické trasy.

Konkurenčná nevýhoda (konkurenčná obec):

- nedostatočná sieť ubytovacích a stravovacích zariadení (Bešeňová).

3. oblasť - rast zamestnanosti + podnikania

Konkurenčné výhody:

- aktívna politika zamestnanosti,
- blízkosť mesta.

Konkurenčná nevýhoda:

- málo živnostníkov a drobných podnikateľov.

Časť 1.C - Zhodnotenie súčasného stavu územia

Vízia a posúdenie súčasného stavu

Vízia a posúdenie súčasného stavu v obci pomocou analýzy silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození boli pripravené na 1. workshope obcí dolného Liptova, organizovanom spracovateľom Programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja týchto obcí, Občianskym združením Partnerstvo pre MAS Dolný Liptov.

Vízia obce Likavka

Vízia obce je vyjadrením želania, aká bude naša obec o 10 rokov. Vízia by mala byť všeobecná a stručná, vystihujúca ideálny stav. Na druhej strane by mala byť špecifická, vyjadrujúca reálne možnosti obce.

Vízia obce Likavka do roku 2025

Želáme si, aby v roku 2025 bola obec Likavka -

- bezpečná a útulná,
- kultúrna a športová,
- s rozvinutou infraštruktúrou,
- moderná, atraktívna a rozrastajúca sa.

Analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození

Analýza silných, slabých stránok, príležitostí a ohrození (analýza SWOT) pomenúva hlavné charakteristiky vnútorného prostredia (silné a slabé stránky) a vonkajšieho prostredia (príležitosti a ohrozenia) obce.

Silnými stránkami sú pozitíva, ktoré sú v obci, všetko to, na čo sme v obci hrdí, čo by sme ukázali návštevníkom. O silné stránky sa budeme môcť oprieť pri napĺňaní vízie.

Slabými stránkami sú negatíva, ktoré sú v obci, všetko to, čo nám celkom nefunguje tak, ako by sme chceli, na čo nie sme hrdí. Je však potrebné, aby sme pomenovali aj tieto stránky, aby sme ich mohli zlepšiť a tak naplniť víziu.

Príležitosťami a ohrozeniami sú všetky rozhodnutia a trendy, ktoré pôsobia vo vonkajšom prostredí, teda mimo obce - v regióne, v kraji, na Slovensku, v EÚ, vo svete. Môžu to byť spoločenské trendy, politické rozhodnutia, legislatíva, smery vývoja techniky a technológií, environmentálne, ekonomické vplyvy apod. Príležitosťami sú vonkajšie vplyvy, ktoré budeme

môcť využiť v prospech rozvoja obce, pre naplnenie vízie. Ohrozeniami sú zasa vonkajšie vplyvy, ktoré na rozvoj obce a napĺňanie vízie budú pôsobiť negatívne.

Tab. 22 Analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození obce Likavka

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - silná história obce - prírodné, horské bohatstvo - počtom obyvateľov a rozlohou veľká obec - významní ľudia, pochádzajúci z obce - pravidelné kultúrne podujatia s dlhoročnou tradíciou - veľký počet miestnych zložiek a združení - národná kultúrna pamiatka - hrad Likava - náučný chodník - kultúrne pamiatky (kostol, kaplnky) - kultúrny dom s miestnou knižnicou - športový areál s ihriskami pre futbal, hokejbal, tenis, stolný tenis, plážový volejbal, dráha na in-line korčuľovanie - turisticko-informačná kancelária - prírodný amfiteáter - sieť informačných a orientačných tabúl - zdravotné stredisko, lekáreň - základná škola s materskou školou - dobrovoľný hasičský zbor kategórie A - prakticky 100% pokrytie obce z hľadiska vodovodu, splaškovej a dažďovej kanalizácie, plynofikácie a internetovej siete - partnerské obce v Poľsku (gmina Wilkowice), ČR (mesto Slatiňany) a Rumunsku (obec Bodonoš) - poľnohospodárske družstvo, laboratórium klinickej biochémie, strojárnská firma, pekáreň – pracovné príležitosti - skupina súkromne hospodáriacich roľníkov - krásna príroda a množstvo turistických ciest a chodníkov - FS Likava - divadelný súbor ZDOS - Chrámový zbor - monografia o Likavke - zemepisná poloha a prístupnosť obce - ubytovacie služby 	<ul style="list-style-type: none"> - nezamestnanosť - vandalizmus - alkoholizmus - nezáujem niektorých občanov o život v obci - chýba situačná mapa obce vo väčšej mierke na samostatnej nástenke v strede obce s presným názvom ulíc vrátane vybudovania smerových orientačných tabuliek - čierne skládky - pomalé reštaurovanie Likavského hradu - hrad Likava bez inžinierskych sietí - majetkovo-právne nevysporiadané verejné priestranstvá, ulice a pozemky určené na výstavbu - zastaralá sieť verejného osvetlenia a miestneho rozhlasu - vysoké prevádzkové náklady budov v majetku obce z hľadiska tepelného hospodárenia - narušený asfaltový kryt na väčšine miestnych komunikácií - chýbajúca sieť chodníkov - nedostatok ihrísk pre menšie deti a športovísk - chýbajúce cyklotrasy - absencia kompostoviska a nedostatočné podmienky na triedenie odpadu - zastaralý zberný dvor - nedostatočne regulované vodné toky - nedostatok obchodných reťazcov - neprekrytý amfiteáter - chýba rozvoj IBV - chýbajú kultúrne akcie v amfiteátri typu letné kino - chýbajúce centrum miestnej kultúry, kde by sa vystavovali kultúrne a historické artefakty

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - možnosť čerpania grantov a fondov EÚ - budovanie úseku D1 v katastri obce - podpora ministerstiev a vlády SR formou grantových schém - podpora bývania zo ŠFRB - bezprostredná blízkosť okresného mesta, ktoré poskytuje pracovné príležitosti a služby pre občanov - dostupnosť inštitúcií štátnej a verejnej správy - rozvoj turizmu a obce ako takej na základe jestvujúcej cezhraničnej spolupráce - bezprostredná dostupnosť železnice a ciest I. triedy 	<ul style="list-style-type: none"> - prisťahovanie utečencov - nezamestnanosť - legislatívne obmedzenia - byrokracia štátnej a verejnej správy - korupcia a klientelizmus - dostupnosť siete obchodov a služieb v okresnom meste likviduje malé a stredné podnikanie v obci - nedostatok prvkov občianskej infraštruktúry zameranej na obyvateľov so zdravotným hendikepom a obmedzením pohybu

Zhodnotenie hlavných disparít a faktorov rozvoja

Disparity identifikujú hlavné prekážky v rozvoji obce smerom k naplneniu vízie. Zdrojom pre určenie disparít je porovnanie slabých stránok a ohrození.

Faktory rozvoja sú charakteristiky obce alebo vonkajšieho prostredia, ktoré budú podporovať ďalší rozvoj obce smerom k naplneniu vízie. Zdrojom pre určenie faktorov rozvoja je porovnanie silných stránok a príležitostí.

Disparity

- nezájem niektorých občanov o život v obci obmedzuje prílev nápadov na rozvoj obce,
- nedostatok ihrísk pre menšie deti a športovísk zhoršuje možnosť trávenia voľného času pohybovými aktivitami,
- byrokracia štátnej a verejnej správy, korupcia a klientelizmus brzdia rozvoj podnikania,
- majetkovo-právne nevysporiadané verejné priestranstvá, ulice a pozemky obmedzujú výstavbu a rozvoj obce,
- nezamestnanosť, alkoholizmus môže spôsobovať krízu v rodinách a sociálne vylúčenie,
- vysoké prevádzkové náklady budov v majetku obce z hľadiska tepelného hospodárenia odčerpávajú financie z obecného rozpočtu,
- zastaralý zberný dvor, absencia kompostoviska a nedostatočné podmienky na triedenie odpadu zvyšujú náročnosť zberu odpadu.

Faktory rozvoja

- pravidelné kultúrne podujatia s dlhoročnou tradíciou a veľký počet miestnych zložiek a združení sú dobrým východiskom na ďalší rozvoj komunitného a spoločenského života, ako aj na vznik nových nápadov a iniciatív na rozvoj obce,

- prírodné, horské bohatstvo, krásna príroda a množstvo turistických ciest a chodníkov, náučný chodník, národná kultúrna pamiatka - hrad Likava, kultúrne pamiatky (kostol, kaplnky), turisticko-informačná kancelária, prírodný amfiteáter, sieť informačných a orientačných tabúl, zemepisná poloha a prístupnosť obce, ubytovacie služby sú základom na rozvoj ponuky cestovného ruchu v obci,
- spolupráca s partnerskými obcami v Poľsku, ČR a v Rumunsku môže priniesť nové kontakty, informácie, skúsenosti a príklady, inšpirácie a nápady pre rozvoj obce,
- poľnohospodárske družstvo, laboratórium klinickej biochémie, strojárská firma, pekáreň, skupina súkromne hospodáriacich roľníkov vytvárajú možnosti na rozvoj podnikania a vznik nových pracovných príležitostí
- kultúrny dom s miestnou knižnicou, FS Likava, divadelný súbor ZDOS, Chrámový zbor prispievajú k rozvoju kultúry, tradícií a kultúrneho a spoločenského života v obci.

Pravdepodobnosť vzniku rizika pre realizáciu PHSR ohodnotili členovia obecnej pracovnej skupiny (Tab. 23).

Tab. 23 Kontrolný zoznam pre hodnotenie možných rizík

Druh rizika	Zdroj rizika	Objekt rizika	Nežiaduce dôsledky	Pravde-podobnosť
Individuálne	Nedôsledný prístup obce alebo obecného úradu k realizácii PHSR a k získavaniu vonkajších zdrojov Nezáujem partnerov o spoluprácu na realizácii PHSR	Realizácia PHSR	Stagnácia	Nízka
Technické	Neúspešnosť v získaní financií z vonkajších zdrojov na realizáciu opatrení PHSR	Realizácia príslušných opatrení	Stagnácia	Stredná
Ekologické	Nečakane zhoršujúce sa klimatické podmienky	Nedostatočný vplyv príslušných opatrení zameraných na adaptáciu na zhoršovanie klímy	Nepriaznivé podmienky na život, poškodenie majetku	Nízka
Sociálne	Odchod obyvateľov v produktívnom veku za prácou do iných regiónov alebo krajín, nedostatok pracovných príležitostí, znižovanie kúpyschopnosti, nárast chudoby	Nedostatočný vplyv opatrení v sociálnej oblasti	Nárast sociálno-patologických javov	Stredná

Ekonomické	Makroekonomická klíma, vplyv štátu na ekonomiku	Realizácia rozvojových projektov	Stagnácia	Vysoká
-------------------	---	----------------------------------	-----------	--------

Zdroj: Vlastné spracovanie

Časť 2 - Strategická časť

Strategický plán odsúhlasila obecná pracovná skupina na 3. workshope.

Východiskami pre strategický plán boli:

- problémová analýza,
- analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození (SWOT),
- analýza súčasného stavu v obci.

Tab. 24 Strategický plán pre obec Likavka na roky 2016 - 2020

Hlavný cieľ	Ciele	Poradie cieľov	Merateľné ukazovatele
Zlepšiť kvalitu života v obci <i>Merateľný ukazovateľ: Hodnotenie kvality života v obci obyvateľmi na škále 1-5</i>	Vybudovať 20 domov a 20 bytov	1.	<i>Vybudovaných 20 domov. Vybudovaných 20 bytov.</i>
	Dobudovať občiansku, dopravnú a technickú infraštruktúru	2.	<i>Počet projektov na dobudovanie občianskej infraštruktúry. Dobudovaná občianska infraštruktúra – odhad v %. Počet projektov na dobudovanie dopravnej infraštruktúry. Dobudovaná dopravná infraštruktúra – odhad v %. Počet projektov na dobudovanie technickej infraštruktúry. Dobudovaná technická infraštruktúra – odhad v %.</i>
	Zvýšiť objem triedeného odpadu	3.	<i>Objem triedeného dopadu v jednotlivých zložkách/rok.</i>
	Zlepšiť kvalitu životného prostredia	4.	<i>Hodnotenie kvality životného prostredia občanmi na škále 1-5. Meranie prvkov životného prostredia (štátnymi inštitúciami zriadenými Ministerstvom životného prostredia SR).</i>

Časť 3 – Programová časť

Programová časť obsahuje zoznam priorít, opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Obsahuje podrobnejšie rozpracovanie priorít na úroveň opatrení a aktivít. Všetky súčasťi tohoto programu sú výsledkom návrhov a diskusií pracovnej skupiny pre tvorbu PHSR.

Cieľ 1 Vybudovať 20 domov/20 bytov

Opatrenie 1.1: Vytvoriť podmienky na výstavbu domov a bytov Aktivity <i>Merateľný ukazovateľ</i>	Obdobie realizácie	Zodpovedná inštitúcia	Partner/i	Výška financií (v €)	Zdroj financií
Aktivita 1.1.1: Dosiahnuť vysporiadanie pozemkov (2 ha)	do 2017	Obec (OÚ – pozemkový odbor)	-	12 000	Obec
<i>Vysporiadané pozemky</i>					
Aktivita 1.1.2: Pripraviť infraštruktúru k stavebným pozemkom – 200 m inžinierskych sietí	2018	Obec (VSR RBK – kataster)	VSR RBK, SPP, SEZ	200 000	Obec, EU fondy, partneri
<i>Vybudovaných 200 m inžinierskych sietí</i>					
Aktivita 1.1.3: Zrekonštruovať starú budovu pri kultúrnom dome na nájomné byty	2018	Obec	OÚ Žilina	1 000 000	Obec, EU fondy, súkromní investori
<i>Skolaudované nájomné byty</i>					

Cieľ 2 Dobudovať občiansku, dopravnú a technickú infraštruktúru

Opatrenie 2.1: Dobudovanie občianskej infraštruktúry Aktivity <i>Merateľný ukazovateľ</i>	Obdobie realizácie	Zodpovedná inštitúcia	Partner/i	Výška financií (v €)	Zdroj financií
Aktivita 2.1.1: Vybudovať ďalšie športové zariadenia - fitnesscentrum, posilňovňu, minigolf, basketbalové, volejbalové ihrisko	2019	Obec	Športové kluby, škola	150 000	Obec
<i>Vybudované športové zariadenia – počet</i>					

Aktivita 2.1.2: Rekonštruovať verejné budovy – Dom smútku, starý OcÚ, Kultúrny dom – časť	2020	Obec	-	1 000 000	Obec, EU fondy
<i>Zrekonštruované budovy - zoznam</i>					
Aktivita 2.1.3: Rekonštruovať budovu školy - zateplenie, celková rekonštrukcia, rekonštrukcia vonkajšieho ihriska	2020	Obec, škola	-	1 000 000	Obec, EU fondy
<i>Zrekonštruovaná budova školy</i>					
Aktivita 2.1.4: Rozšíriť športový komplex o ubytovacie kapacity – počet lôžok 20	2020	Obec	OŠK	250 000	Obec, EU fondy
<i>Skolaudované ubytovacie kapacity – 20 lôžok</i>					
Aktivita 2.1.5: Vybudovanie bezbariérových vstupov do verejných budov a interiérových prvkov na prekonávanie prekážok pre obyvateľov s obmedzením pohybu	2020	Obec	-	55 500	Obec, EU fondy
<i>Vybudované prvky bezbariérovej infraštruktúry – počet</i>					

Opatrenie 2.2: Dobudovanie dopravnej infraštruktúry Aktivity <i>Merateľný ukazovateľ</i>	Obdobie realizácie	Zodpovedná inštitúcia	Partner/i	Výška financií (v €)	Zdroj financií
Aktivita 2.2.1: Rekonštruovať chodníky – 550 m	2021-2022	Obec	-	80 000	Obec, EÚ, MAS
<i>Zrekonštruovaných 550 m chodníkov</i>					
Aktivita 2.2.2: Zariadiť nové dopravné značenie – 20 ks	2017	Obec	-	5 000	Obec
<i>Realizované nové dopravené značenie – počet</i>					

Aktivita 2.2.3: Dobudovať chodníky – 250 m	2018	Obec	-	60 000	Obec
<i>Dĺžka dobudovaných chodníkov</i>					
Aktivita 2.2.4: Vybudovať 2 nové autobusové zastávky	2018	Obec	-	2 000	Obec
<i>Počet nových autobusových zastávok</i>					
Aktivita 2.2.5: Vybudovať cyklochodníky – 2 km	2020	Obec	Susedské partnerské obce	20 000	Obec, EU fondy
<i>Dĺžka nových cyklochodníkov</i>					
Aktivita 2.2.6: Rekonštruovať miestne komunikácie – 500 m + vybudovanie	2020	Obec	-	100 000	Obec
<i>Dĺžka zrekonštruovaných a dĺžka nových miestnych komunikácií</i>					
Aktivita 2.2.7: Vybudovať cyklotrasy – 5 km	2020	Obec	Susedské, partnerské obce	200 000	Obec, EU fondy
<i>Dĺžka nových cyklotrás</i>					

Opatrenie 2.3: Dobudovanie technickej infraštruktúry Aktivity <i>Merateľný ukazovateľ</i>	Obdobie realizácie	Zodpovedná inštitúcia	Partner/i	Výška financií (v €)	Zdroj financií
Aktivita 2.3.1: Rekonštruovať verejné osvetlenie – 180	do 2020	Obec	-	50 000	Obec, EU fondy
Zrekonštruované verejné osvetlenie – počet lúčov					
Aktivita 2.3.2: Rekonštruovať miestny rozhlas a rozšíriť do periférnych oblastí obce a do nových lokalít – počet reproduktorov min. 50, doplniť 10	do 2020	Obec	-	30 000	Obec
<i>Zrekonštruovaný miestny rozhlas, počet nových reproduktorov</i>					

Cieľ 3 Zvýšiť objem triedeného odpadu

Opatrenie 3.1: Zlepšiť podmienky na zber triedeného odpadu Aktivity <i>Merateľný ukazovateľ</i>	Obdobie realizácie	Zodpovedná inštitúcia	Partner/i	Výška financií (v €)	Zdroj financií
Aktivita 3.1.1: Zvýšiť počet kontajnerov na triedený odpad – 20 kontajnerov	2016	Obec	Súkromná spoločnosť	4 000	Obec, fondy
<i>Počet nových kontajnerov na triedený odpad</i>					
Aktivita 3.1.2: Realizovať atraktívnu kampaň o prínosoch triedenia odpadu a negatívach čiernych skládok	2016	Obec, škola	Škola	2 000	Obec, škola
<i>Realizovaná kampaň</i>					
Aktivita 3.1.3: Vytvoriť kompostovisko	2020	Obec, PD Likavka	PD Likavka	50 000	Obec, fondy
<i>Hotové kompostovisko</i>					
Aktivita 4: Renovovať zberný dvor	2020	Obec	-	20 000	Obec, fondy
<i>Renovovaný zberný dvor</i>					

Cieľ 4 Zlepšiť kvalitu životného prostredia

Opatrenie 4.1: Vytvoriť podmienky na zlepšenie kvality životného prostredia Aktivity <i>Merateľný ukazovateľ</i>	Obdobie realizácie	Zodpovedná inštitúcia	Partner/i	Výška financií (v €)	Zdroj financií
Aktivita 4.1.1: Regulovať vodné toky – 100 m	do 2020	Obec, SVP	-	50 000	SVP, Obec, EU fondy
<i>Dĺžka zregulovaných vodných tokov</i>					

Stav projektovej pripravenosti uvádzame v nasledujúcej tabuľke.

Tab. 25 Ex-ante hodnotenie - stav projektovej pripravenosti investícií k termínu vypracovania PHSR

Názov investície	Klasifikácia stavby - triedy	Rok začatia-plán	Technická príprava mesiac/rok	Cena podľa stavebného zámeru		Navrhovaný objem finančných prostriedkov v príslušnom roku spolu			Fin. zdroje
		Rok dokončenia-plán		Celkom	Z toho stavebná časť	Rok	Objem fin. prostriedkov celkom	Z toho verejné investície	Rozpočet obce
Rekonštrukcia ulice Pod cintorínom	2112 - Miestne komunikácie	2016/2016	8/16 -PD	28 950,00	28 950,00	2016	28 950,00	28 950,00	28 950,00
Výstavba Slnecnej ulice	2112 - Miestne komunikácie	2017/2017	09/17 -PD	65 880,00	65 880,00	2017	65 880,00	65 880,00	65 880,00
Rozšírenie siete pouličného osvetlenia - Slnecná ulica	2112 - Miestne komunikácie	2016/2016	10/16 -PD	7 720,00	7 720,00	2016	7 720,00	7 720,00	7 720,00
Rekonštrukcia priečelia kultúrneho domu - dobudovanie balkóna		2016/2016	05/16 -PD	5 000,00	5 000,00	2016	5 000,00	5 000,00	5 000,00

PD: projektová dokumentácia

Súlad cieľov Programu rozvoja obce Likavka s cieľmi SR a Žilinského kraja

Priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja na roky 2020-2030 pre Žilinský samosprávny kraj (ŽSK) v rámci prioritných oblastí nadväzujúce na 3 priority v stratégii Európa 2020:

Inteligentný rast: vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii

V ŽSK by mala byť napĺňaná inovačná stratégia s dôrazom na oblasti podľa schválenej Inovačnej politiky SR, a to najmä na informačné a komunikačné technológie, strojársky priemysel, dopravu a logistiku. V tejto oblasti bude potrebné dbať najmä na dobudovanie nevyhnutnej infraštruktúry, minimálne jedného spoločného vedecko-technologického inkubátora (podnikateľská sféra a vysoká škola). Významným krokom by malo byť zvýšenie absorpčnej kapacity pre externé zdroje na podporu vedy, výskumu a inovácií.

Udržateľný rast: podpora ekologického a konkurencieschopného hospodárstva, ktoré efektívne využíva zdroje

V ŽSK by mali byť podporované strategické aktivity s dôrazom na podporu malého a stredného podnikania (MSP) a vytváranie podnikateľského prostredia v sektore služieb najmä v oblasti turizmu, logistiky a IKT a takisto je potrebné sústrediť sa na podporu podnikania na vidieku.

Pre oblasť konkurencieschopnosti, rastu a podnikateľského prostredia v regióne bude potrebné nielen zvýšiť inovačnú výkonnosť, zrýchliť proces využívania IKT a informatizácie verejnej správy, dobudovať sieť podporných služieb pre podnikateľov, zlepšiť možnosti financovania MSP a cielene systematicky podporovať podnikanie v oblasti IKT, turizmu a logistiky a podnikanie na vidieku.

Podpora a rozvoj v oblasti životného prostredia v ŽSK by sa mala orientovať na zachovanie významných prírodných zdrojov a možnosť ich racionálneho využitia, na postupnú zmenu štruktúry priemyslu, služieb a poľnohospodárstva smerom k ekologickým/čistým technológiám a zmenu prístupu k tvorbe a zachovaniu krajiny a manažmentu chránených území.

Inkluzívny rast: podpora hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť

V ŽSK by mala byť podporovaná realizácia strategických aktivít s dôrazom na rozvoj rozhodujúcich priemyselných odvetví, rast sektoru služieb aj pre oblasť turizmu, logistiky a IKT. ŽSK ako jeden z mála regiónov SR sa dlhodobo snaží o systematický prístup k rozvoju ľudských zdrojov budovaním otvoreného prostredia a podporou pilotných projektov v oblasti celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva v súlade s Národným programom pre učiace sa regióny. Tieto aktivity je v ďalšom období vhodné viac prepojiť a tiež bude rozhodujúce rozvíjať najmä vhodný regionálne špecifický obsah ďalšieho vzdelávania a dôsledné monitorovanie a hodnotenie potrieb trhu práce aj s prepojením na cezhraničný trh práce a mobilitu.

V ŽSK by sa mali strategické aktivity realizovať s dôrazom na udržanie a vytváranie nových pracovných miest v rozhodujúcich priemyselných odvetviach, v sektore služieb a taktiež s ohľadom na podporu zamestnanosti vo vidieckych oblastiach. Ak predpokladáme, že medzi budúce rozhodujúce odvetvia regionálnej ekonomiky budú patriť automobilový priemysel,

logistika a IKT a vo vidieckych oblastiach najmä lesné hospodárstvo, živočíšna výroba a turizmus, potom bude potrebné vytvoriť podmienky pre vytváranie nových a lepších pracovných miest v týchto odvetviach v spojení so zelenou ekonomikou.

Dlhodobou a strategicky je potrebné riešiť otázku vytvárania a udržania vhodných pracovných príležitostí najmä pre absolventov škôl a znevýhodnené skupiny obyvateľstva (vidiecke obyvateľstvo s nízkou kvalifikáciou) a podporovať nielen nové formy práce, ale aj zakladanie rodinných podnikov.

Súlad cieľov Programu rozvoja obce Likavka s cieľmi Národnej stratégie regionálneho rozvoja 2020-2030 a s cieľmi Programu rozvoja Žilinského samosprávneho kraja pre roky 2015-2020 je uvedený v nasledujúcich dvoch tabuľkách.

Tab. 26 Súlad Programu rozvoja obce Likavka s Národnou stratégiou a stratégiou regionálneho rozvoja 2020/30

Ciele obce Likavka	Prioritné oblasti Národnej stratégie regionálneho rozvoja 2020/30	
	Udržateľný rast: podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje	Inkluzívny rast: podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť
Cieľ 1 Vybudovať 20 domov/20 bytov		x
Cieľ 2 Dobudovať občiansku, dopravnú a technickú infraštruktúru	x	x
Cieľ 3 Zvýšiť objem triedeného odpadu	x	
Cieľ 4 Zlepšiť kvalitu životného prostredia	x	

Pozn: Súlad medzi cieľmi Programu rozvoja obce Likavka a prioritnými oblasťami Národnej stratégie regionálneho rozvoja je uvedený značkou „x“.

Zdroj: Národná stratégia regionálneho rozvoja SR 2020/30

Tab. 27 Súlad Programu rozvoja obce Likavka s Programom rozvoja Žilinského samosprávneho kraja pre roky 2015 - 2020

Ciele obce Likavka	Strategické ciele ŽSK		
	Cieľ 1: Dobudovať kvalitné prepojenie kraja s európskymi dopravnými a komunikačnými sieťami, zlepšiť kvalitu životného prostredia a zabezpečiť udržateľnosť a efektivitu využívania prírodných zdrojov	Cieľ 3: Dosiahnuť vyššiu uplatniteľnosť ľudského kapitálu na trhu práce a sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín	Cieľ 4: Rešpektovaním a rozvíjaním špecifických črt regiónov na území kraja podporovať rast ich atraktívnosti
Cieľ 1 Vybudovať 20 domov/20 bytov		x	x
Cieľ 2 Dobudovať občiansku, dopravnú a technickú infraštruktúru	x	x	x
Cieľ 3 Zvýšiť objem triedeného odpadu			
Cieľ 4 Zlepšiť kvalitu životného prostredia	x		

Pozn: Súlad medzi cieľmi Programu rozvoja obce Likavka a prioritnými oblasťami Programu rozvoja Žilinského samosprávneho kraja pre roky 2015 – 2020 je uvedený značkou „x“.

Zdroj: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja na roky 2015 - 2023

Časť 4 - REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie a aktualizácie Programu rozvoja obce. Systém monitorovania a hodnotenia jeho plnenia je nastavený definovaním merateľných ukazovateľov už v strategickej a programovej časti.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR

Garantom dokumentu je obec zastúpená starostom a najvyšším orgánom obce – obecným zastupiteľstvom. Pri samotnej realizácii PHSR sú zainteresovaní aj partneri, ktorí sa podieľajú na realizácii aktivít. Koordináciu realizácie Programu rozvoja obce bude vykonávať starosta.

Medzi hlavné úlohy obce bude patriť:

- riadiť implementáciu akčného plánu PHSR,
- realizovať projekty, ktoré prinesú pre obec želaný efekt a budú dlhodobou udržateľné,
- vyčleniť z rozpočtu obce finančné prostriedky potrebné na realizáciu navrhnutých aktivít,
- koordinovať spoluprácu s partnermi,
- pravidelne monitorovať aktivity a vyhodnocovať plnenie akčného plánu na základe stanovených merateľných ukazovateľov,
- vyhodnotiť ciele PHSR v strede a na konci obdobia,
- aktualizovať dokument podľa vzniknutej spoločenskej potreby.

PHSR je dokumentom, ktorého realizácia musí byť starostlivo sledovaná a ktorý môže byť podľa potreby dopĺňaný a upravovaný.

Komunikačná stratégia

Koordinátor PHSR pravidelne komunikuje so subjektami, ktoré sú zodpovedné za realizáciu jednotlivých aktivít v rámci príslušných cieľov.

Komunikácia o PHSR bude realizovaná s viacerými cieľovými skupinami:

- občania obce – bude potrebné priebežne informovať o výsledkoch, konzultovať plán a spôsob realizácie jednotlivých aktivít so zástupcami občanov, s občianskymi združeniami a občianskymi iniciatívami a zapájať ich do realizácie, získavať inšpirácie, podporu a vonkajšie zdroje,
- miestne médiá – informovať o procese a výsledkoch realizácie PHSR s cieľom budovať pozitívny imidž obce.

Dokument bude propagovaný na webovom sídle obce.

Systém monitorovania a hodnotenia

Cieľom monitorovania a hodnotenia je zostaviť komplexnú informáciu o tom, ako sa plnia ciele a opatrenia navrhnuté v Programe rozvoja obce. Obec bude postupovať podľa plánu monitorovania a hodnotenia PHSR (Tab. 28).

Tab. 28 Plán monitorovania a hodnotenia PHSR obce na roky 2016-2021

Aktivita	Termín	Správa
Monitorovanie realizácie PHSR - každoročne	1.1. – 28.2., k 31.12. predchádzajúceho roka	Monitorovacia
Hodnotenie uprostred obdobia realizácie PHSR	v roku 2018	Hodnotiaca priebežná
Hodnotenie po ukončení PHSR	v roku 2022	Hodnotiaca záverečná
Mimoriadna aktualizácia a hodnotenie PHSR	podľa potreby	Mimoriadna

Výstupom procesov budú monitorovacia správa (každoročne) a hodnotiaca správa (v strede a na konci obdobia platnosti PHSR), v ktorých budú uvedené závery monitorovania, resp. hodnotenia a odporúčania na ďalšie obdobie. So správami budú oboznámení poslanci obecného zastupiteľstva a verejnosť.

Monitorovanie poskytne informácie o realizácii aktivít a projektov formou merateľných ukazovateľov. Monitorovanie bude slúžiť ako podklad pre hodnotenie PHSR.

Hodnotenie PHSR sa vykonáva na úrovni plnenia cieľov, to znamená, že sledujeme ukazovatele účinkov (dopadov). Toto hodnotenie bude realizované v roku 2021, po ukončení platnosti PHSR. Zároveň sa bude realizovať aj v polovici obdobia platnosti PHSR (v r. 2018) a bude spojené so zisťovaním, či a ako sa zmenila spoločenská a ekonomická situácia a podľa potreby bude možné urobiť revíziu PHSR.

Hodnotenie poskytne informácie o vplyve realizovaných opatrení na obec a bude podkladom na aktualizáciu PHSR zohľadňujúc prebiehajúce zmeny. V prípade potreby hodnotenie PHSR bude možné realizovať na základe rozhodnutia kompetentných orgánov.

Akčný plán na roky 2016 - 2021

Akčný plán obsahuje aktivity, ktorých realizácia alebo jej začiatok sú naplánované na roky 2016 - 2021. Na zabezpečenie ich realizácie by mal byť v súlade s rozpočtom obce.

Cieľ 1 Vybudovať 20 domov/20 bytov

Opatrenie 1.1: Vytvoriť podmienky na výstavbu domov a bytov Aktivity	Obdobie realizácie	Zodpovedná inštitúcia	Partner/i	Výška financií (v €)	Zdroj financií
Aktivita 1.1.1: Dosiahnuť vysporiadanie pozemkov (2 ha)	do 2017	Obec (OÚ – pozemkový odbor)	-	12000	Obec

Cieľ 2 Dobudovať občiansku, dopravnú a technickú infraštruktúru

Opatrenie 2.2: Dobudovanie dopravnej infraštruktúry Aktivity	Obdobie realizácie	Zodpovedná inštitúcia	Partner/i	Výška financií (v €)	Zdroj financií
Aktivita 2.2.1: Rekonštruovať chodníky – 550 m	2021-2022	Obec	-	80 000	Obec, EÚ, MAS
Aktivita 2.2.2: Zariadiť nové dopravné značenie – 20 ks	2017	Obec	-	5 000	Obec

Opatrenie 2.3: Dobudovanie technickej infraštruktúry Aktivity	Obdobie realizácie	Zodpovedná inštitúcia	Partner/i	Výška financií (v €)	Zdroj financií
Aktivita 2.3.1: Rekonštruovať verejné osvetlenie – 180	do 2020	Obec	-	50 000	Obec, EU fondy
Aktivita 2.3.2: Rekonštruovať miestny rozhlas a rozšíriť do periférnych oblastí obce a do nových lokalít – počet reproduktorov min. 50, doplniť 10	do 2020	Obec	-	30 000	Obec

Cieľ 3 Zvýšiť objem triedeného odpadu

Opatrenie 3.1: Zlepšiť podmienky na zber triedeného odpadu Aktivity	Obdobie realizácie	Zodpovedná inštitúcia	Partner/i	Výška financií (v €)	Zdroj financií
Aktivita 3.1.1: Zvýšiť počet kontajnerov na triedený odpad – 20 kontajnerov	2016	Obec	Súkromná spoločnosť	4 000	Obec, fondy
Aktivita 3.1.2: Realizovať atraktívnu kampaň o prínosoch triedenia odpadu a negatívach čiernych skládok	2016	Obec, škola	Škola	2 000	Obec, škola

Cieľ 4 Zlepšiť kvalitu životného prostredia

Opatrenie 4.1: Vytvoriť podmienky na zlepšenie kvality životného prostredia Aktivity	Obdobie realizácie	Zodpovedná inštitúcia	Partner/i	Výška financií (v €)	Zdroj financií
Aktivita 4.1.1: Regulovať vodné toky – 100 m	do 2020	Obec, SVP	-	50 000	SVP, Obec, EU fondy

Časť 5 - FINANČNÁ ČASŤ

Finančná časť obsahuje plán finančného zabezpečenia jednotlivých opatrení a aktivít PHSR.

Financovanie PHSR a akčného plánu bude viaczdrojové. Bude sa opierať o rozpočet obce, finančné zdroje partnerov, zdroje EÚ, súkromné a ďalšie zdroje.

Možnosti financovania

Podľa § 4 zákona č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja sa regionálny rozvoj financuje z viacerých zdrojov:

- a) zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtových kapitol ministerstiev,
- b) zo štátnych účelových fondov,
- c) z rozpočtov vyšších územných celkov,
- d) z rozpočtov obcí,
- e) z prostriedkov fyzických osôb,
- f) z prostriedkov právnických osôb,
- g) z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií,
- h) z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi,
- i) z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis.

Doplňkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z fondov EÚ. Ich využitie na financovanie jednotlivých projektov je možné stanoviť iba indikatívne. V programovom období do roku 2020 budú možnosti financovania Programu rozvoja obce tvorené vlastnými zdrojmi podľa stavu rozpočtu obce, externými zdrojmi od štátu, v menšej miere aj prostredníctvom rôznych donorských a sponzorských zdrojov.

Indikatívny finančný plán

Indikatívny finančný plán sumarizuje výšku financií potrebnú na realizáciu jednotlivých aktivít plánovaných v PHSR (Tab. 29).

Tab. 29 Indikatívny rozpočet Programu rozvoja obce v €

Cieľ	Rok							Spolu
	2016	2017	2018	2019	2020	2016-2017	2016-2020	
1	-	-	1 200 000	-	-	12 000	-	1 212 000
2	-	85 000	62 000	150 000	1 571 000	-	80 000	1 948 000
3	6 000	-	-	-	70 000	-	-	76 000
4	-	-	-	-	-	-	50 000	50 000
Spolu	6 000	85 000	1 262 000	150 000	1 641 000	12 000	130 000	3 286 000

Prehľad plánu viaczdrojového financovania

Plán viaczdrojového financovania je prehľadom zamýšľaného zapojenia sociálno-ekonomických partnerov v území do realizácie Programu rozvoja obce. Tabuľka v členení podľa zdrojov financovania bola zostavená na základe predpokladaných nákladov na realizáciu projektov uvedených v programovej časti PHSR.

Tab. 30 Viaczdrojové financovanie Programu rozvoja obce (v €)

Cieľ 1	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
Opatrenie 1.1	1 212 000	145 000	872 000	-	85 000	1 102 000	100 000
Spolu	1 212 000	145 000	872 000	-	85 000	1 102 000	100 000

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Likavka na roky 2016 – 2020, verzia 1.4

Cieľ 2	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
Opatrenie 2.1	2 455 000	1 105 000	-	-	1 355 000	2 455 000	-
Opatrenie 2.2	467 000	247 000	-	-	210 000	457 000	10 000
Opatrenie 2.3	80 000	45 000	-	-	35 000	80 000	-
Spolu	3 002 000	1 392 000	-	-	1 600 000	2 992 000	10 000
Cieľ 3	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
Opatrenie 3.1	76 000	63 000	2 000	-	10 000	75 000	1 000
Spolu	76 000	63 000	2 000	-	10 000	75 000	1 000
Cieľ 4	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
Opatrenie 4.1	50 000	40 000	-	-	5 000	45 000	5 000
Spolu	50 000	40 000	-	-	5 000	45 000	5 000

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Likavka na roky 2016 – 2020, verzia 1.4

								1 000,00		
	2012									
vybudovanie parkoviska	2011	3 000,00						3 000,00		
	2011									
vypracovanie a schválenie územného plánu obce	2008	12 000,00						12 000,00		
	2012									
IBV - vypracovaná zastavovacia štúdia v lokalitách Strážnik, Pod Hradom, Družstevná ulica	2007	4 200,00	2007	1 800,00						1 200,00
			2010	1 200,00				1 400,00		800,00
	2014		1 200,00							800,00

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Likavka na roky 2016 – 2020, verzia 1.4

Majetko právne vysporiadanie pozemkov vo vybraných lokalitách	2007	16 000,00		10 000,00					
				6 000,00			16 000,00		
	2010								
realizácia IBV podľa zastavovacích štúdie (30 domov)	2007	3 000 000,00							
								3 000 000,00	
	2014								
vybudovanie kompletných inžinierskych sietí v zvolených lokalitách pod hradom, družstevná	2007	70 000,00	2008	40 000,00					
	2014		2011	30 000,00			70 000,00		

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Likavka na roky 2016 – 2020, verzia 1.4

CR - rekonštrukcia športového areálu (vybudovanie športovík tenis, plážový volejbal, dráha pre kolieskové korčule, posilňovňa) + rekonštrukcia budovy TJ	2007	50 000,00								
							50 000,00			
	2014									
2014 projekt osadenia info a orientačných tabúľ, máp	2014	300,00								
							300,00			
	2014									
osadenie a vybudovanie 5 informačných tabúľ	2013	4 000,00								
							1 200,00	2 800,00		

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Likavka na roky 2016 – 2020, verzia 1.4

	2013									
zriadenie TIK	2013	25 880,00								
	2013									
vydanie monografie obce likavka	2013	10 500,00								
	2013									
dokončenie stavebných úprav na budove OÚ	2007	200 000,00								
	2008						200 000,00			

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Likavka na roky 2016 – 2020, verzia 1.4

zriadenie parkovísk (za kostolom, pred cintorínom, pod hradom)	2007	90 000,00							
							90 000,00		
	2012								
námestie s oddychovou zónou pred OÚ a wifi zónou	2007	25 000,00	2007	15 000,00					
			2014	10 000,00			25 000,00		
	2014								
rekonštrukcia ZŠ a MŠ (projektová dokumentácia)	2008	30 000,00							
							30 000,00		
	2008								

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Likavka na roky 2016 – 2020, verzia 1.4

rekonštrukcia ZŠ	2007	48 000,00								
								48 000,00		
	2013									
zariadenie učební + didaktická technika	2011	40 000,00								
								7 000,00	33 000,00	
	2012									
vypracovaná dokumentácia - revitalizácia zelene v obci Likavka	2010	2 000,00								
								2 000,00		
kamerový systém obce	2011	26 000,00								
								9 000,00	17 000,00	

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Likavka na roky 2016 – 2020, verzia 1.4

	2013									
	2009	20 000,00				15 000,00	5 000,00			
	2013									
zriadenie systému triedeného zberu v obci (kontajnery)										
zakúpenie traktora a štiepkovača	2007	36 000,00					36 000,00			
	2007									
	2007									

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Likavka na roky 2016 – 2020, verzia 1.4

miestne komunikácie - rekonštrukcia	2007	240 000,00						240 000,00		
	2013									
výstavba chodníkov v obci	2007	120 000,00						120 000,00		
	2013									
rekonštrukcia mostov a lávok	2007	12 000,00						12 000,00		
	2013									

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Likavka na roky 2016 – 2020, verzia 1.4

rekoštrukcia autobusových zastávok	2011	3 000,00						3 000,00		
	2013									
modernizácia a rozšírenie verejného osvetlenia	2008	10 000,00						10 000,00		
	2013									
rekonštrukcia a rozšírenie miestneho rozhlasu	2007	4 000,00						4 000,00		
	2013									

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Likavka na roky 2016 – 2020, verzia 1.4

rekonštrukcia zdravotného strediska projektová dokumentácia	2015	30 000,00					30 000,00		
rekonštrukcia zdravotného strediska - stavebné úpravy	2015	1 200 000,00							
						12 000,00	zvyšok		
rekonštrukcia centra sociálnych služieb Likava	2011	2 500 000,00							
						vÚC			
	2012								

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Likavka na roky 2016 – 2020, verzia 1.4

vodonádržné opatrenia	2011	22 000,00				20 000,00	2 000,00			
	2012									
vytvorenie nových pracovných miest (10 miest ročne)	2010	105 000,00								
					0,80					
	2013									

Príloha 2

Problémové analýzy obce

Problémová analýza je výsledkom práce pracovnej skupiny obce Likavka pre tvorbu Programu rozvoja obce na roky 2015-2020. V tejto etape boli identifikované najväčšie problémy, ktoré z hľadiska ďalšieho rozvoja v súčasnosti obec má. Pre každý problém bol následne vytvorený strom problémov, v ktorom boli pomenované príčiny a následky každého problému.

V obci Likavka boli pomenované tieto problémy. Uvádzame ich v poradí podľa dôležitosti, ako ju určila pracovná skupina obce:

1. Chýbajúca výstavba,
2. Zastaraná infraštruktúra,
3. Nedostatočné podmienky na triedenie odpadu,
4. Narušené životné prostredie,
5. Vysoká nezamestnanosť.

Prvé tri najvýznamnejšie problémy boli rozpracované do stromov problémov, ktoré uvádzame nižšie.

Ďalšie problémy sa skladajú z týchto prvkov:

1. Narušené životné prostredie -
  - a. Neregulované vodné toky,
  - b. Čierne skládky,
2. Vysoká nezamestnanosť -
  - a. Neprispôsobiví občania,
  - b. Alkoholizmus.

Nižšie uvádzame stromy problémov, v ktorých je vždy problém uvedený v strede tabuľky, v hornej časti tabuľky sú následky, aké má neriešenie problému na obec a v dolnej časti tabuľky sú príčiny problému.

Stromy problémov

NÁSLEDKY:		
Menšie podielové dane	Vyššie prevádzkové náklady na školu	Náklady v sociálnej oblasti
Úbytok obyvateľov	Málo detí v škole	Prestarnutosť obyvateľov
Problém: Chýbajúca výstavba		
PRÍČINY:		
Chýbajúca IBV	Nevysporiadané pozemky	
Nepripravená infraštruktúra	Neznámi vlastníci, rozdrobenosť pozemkov	
Nevysporiadané pozemky		
Nedostatok financií		

NÁSLEDKY:			
	Rizikové správanie a nedostatok pohybu u detí a mládeže	Hlučnosť	
Poruchovosť, nízka kvalita	Slabé využitie voľného času	Prašnosť	Strata konkurenčných schopností ZŠ
Vysoké prevádzkové náklady	Obmedzené športové a turistické vyžitie	Nízka bezpečnosť chodcov	Vysoké prevádzkové náklady
Problém: Zastaraná infraštruktúra			
PRÍČINY:			
Zlý stav verejného osvetlenia a rozhlasu	Chýbajúce cyklotrasy a detské ihriská	Zlý stav miestnych komunikácií a chodníkov	Energetická náročnosť budov, školy
Zastarané technológie, opotrebovanie	Nevysporiadané pozemky	Staré cesty, nárast intenzity dopravy, chýbajúce chodníky	Vysoký vek verejných stavieb
Chýbajúce financie			

NÁSLEDKY:	
Znečistené životné prostredie	
Slabá separácia	Čierne skládky
Vysoké náklady na komunálny odpad, zber	Slabá separácia – obec netriedi všetky komodity
Problém: Nedostatočné podmienky na triedenie odpadu	
PRÍČINY:	
Zlé podmienky pre odpadové hospodárstvo, triedenie	Nevyhovujúci zberný dvor
Chýbajúce kompostovisko	Nevhodné priestory
Malá sieť kontajnerov	Nevysporiadané pozemky
Chýbajúci priestor	
Nevysporiadané pozemky	